

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyedévre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lap szerkesztőségéhez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1883.

20. szám.

Május 17.

Pünkösdi öröm.

Bánat éje, szomorúság gyásza
 Ült szivemben, mint halálmadár . . .
 Mintha a fát tél viharja rázza,
 S zúzva, fagyva dermed a határ.

S kün tavasz van; a mezőbe lépek,
 Piros pünkösdi víg harangja cseng . . .
 S mit virágról est fuvalma tépett:
 Lágy fohászként, illat árja leng.

És e vidám ünnepi haragra
 Hallgat a bú, árva lelkemen,
 Mint mikor az ég viharharagja
 Elsimúl az oszló fellegen.

Szende szellő száll fölém enyelgve,
 Mint a pünkösdi Istenszelleme . . .
 Mintha vigaszt füttyörészne nyelve
 És reménydalt bizva keltene?

Ah, jövel hát szent remény s vigasznak
 Szívderítő pünkösdi hajnala!
 Hadd zenegjen az örök tavasznak
 Sejtve hívó csalogány dala. —

Szállj le lángnyelv! szent öröm sugára
 Bús szivemre, mely rég gyászola:
 S leszek én is búsak vigaszára
 Pünkösdi-öröm víg apostola!!

..... S.J.

Egy vértanu.

— Elbeszélés. —

C. W. után szabadon: **Dezső.**

(Folytatás.)

A legközelebbi kerületi város, melyhez Oratov tartozott, alig fél mértföldnyi távolságra esett a falutól; s azért is a törvénytörési kiküldöttek az orvossal a hely

színén megjelentek, még mielőtt az istenitiszteleknek vége volt.

Salovskiné még mindig férje holttesténél térdelt, némán és könnytelen szemekkel tekintve a megmeredt, sápadt arcra. A cselédség a folyosón állott, szomorúan s halkán suttogva.

A hivatalnokok belépésénél az özvegy fölemelkedett.

A meggyilkolt gazdát, ki egyike vala a legjobb módu földművelőknek a vidéken s jóval állásán felüli műveltséggel bírt, az egész környéken ismerték s tisztelték, a miért is a hivatalnokok benső, szívbéli részvétőket fejezték ki a szomorodott özvegynek. Az orvos megállapította a halált, mely a lövés által okozott tüdő-sérülés folytán következett be. Aztán a bíró kihallgatáshoz fogott. Az özvegy ismétlé lényegében a tényállást, a mint azt a plebánosnak is tudtára adta volt.

— Mikor kelt fel a férje? — kezdé vizsgálni a bíró behatárolásban.

— Négy órakor. Midőn a szobából kilépett, épen négyet ütött az óra.

— Miért kelt fel oly korán?

— Boldogult férjem nagyon pontos volt a gazdaság körül; s igen ritkán kelt későbbben. A cselédek már megszokták, hogy ő keltse fel őket.

— Mikor hallotta a lövést?

— Az időt nem tudom pontosan megjelölni; mert férjem távozása után megint elszunnyadtam s csak a lövésre ébredtem fel. Azonnal kiugrottam az ágyból és felöltöztem, de a sietségben nem néztem az órára. Mindenesetre Xavér még nem lehetett sokáig az udvaron, mikor a lövés eldördült, mert midőn a cselédek őt behozták, épen reggelre harangoztak; tehát úgy öt óra felé lehetett.

— Ön mondja, hogy a lövésre fölrezzent, és sietve s aggodalmas zavarodottságban fölkelt. Mi volt ennek az oka?

— Istenem, úgy éreztem magamat, mintha mázsányi teher nyomná szivemet. Valami fenyegető veszély

előérzete aggasztott, úgy, hogy sietve szaladtam ki a lövés okát megtudni.

— Talán sejtette ön a gyilkosságot?

— Nem; én nem tudom, annyira zavart és ijedt voltam, hogy nem adtam magamnak előbb számot gondolataimról. Valami balesetet sejtettem, de azt nem tudtam, mily alakban és mikor következik az be.

— És mit gondolt akkor, midőn megpillantotta a holttestet?

— Azt már épen nem tudom megmondani, válaszolt Salovski asszony szomorúan; azt mondják, hogy ájultan rogytam össze.

— A bűnyomozás menetének szempontjából igen lényeges lehet megtudni, mily gondolatok merültek fel agyában azon pillanatban. Ily perezekben a lélek könnyen sejtetheti a büntetést.

— Valóban nem tudom, mire gondoltam akkor. Hirtelen fájdalom majdnem örültté tett.

— Ezt készséggel elhiszem; de mégis, nem merült fel lelkében amaz első pillanatban valami sejtélem, valami gyanu arra nézve, ki lehetne a gyilkos?

— Nem.

— És most sincs gyanuja senkire?

— A legesekélyebb sem. Nem is tudom elképzelni, kicsoda lenne képes ily rettentő büntetést elkövetni.

— Voltak a meggyilkoltnak ellenségei?

— A mennyire én tudom, nem voltak; de sőt, a mily jó és becsületes volt a férjem, senki sem gondolhatja, hogy valaki boszut táplált volna ellene.

A vizsgálóbíró fejét csóválta.

— Voltak férjének fegyverei?

— Nem. Férjem soha sem volt kedvelője a vadászatnak. Tudom, a vadász nem egyszer hívta őt, de ő soha sem vett részt a vadásztársaságban.

— E szerint tehát barátságos viszonyban volt a vadászszal.

— Oh, igen; a vadászon kívül barátságosan csak Kobylowicz plébános urral érintkezett. Még jól emlékszem, hogy a plébános ur nem egyszer kinevelte őt azért, hogy oly kevés bátorsága s kedve van a vadászathoz.

— Ha jól értem, a plébános ur vadászatkedvelő és vadászpuskája is van?

— Lehet, hogy úgy van; de én egyiket sem állíthatom határozottan. Csak annyit tudok, hogy a tisztelendő úr itt nálunk néha vadászatról beszélgetett.

— Szolgáltathat még valami adatokat, melyek, ha még oly igényteleneknek is látszanak, talán érdekel birhatnának a nyomozásra nézve?

— Többet nem tudok semmit; legalább saját észlelésemből nem; de még most nagyon izgatott vagyok. Kérem, hagyjon nekem időt! Ha kissé lecsendesedem, talán jobban fogok tudni utángondolkodni, s talán akkor majd egy vagy más dolog eszembe jut.

A hivatalnok belátta, hogy kérdései a szegény nőt újra nagyon fölizgatták, s hogy jelenlegi izgatott állapotában nem képes tiszta és határozott adatokat szolgáltatni; s ennél fogva befejezé vele a kihallgatást.

Most előhívták az öregbérest.

— Ismeri kend ezen halottat? kérdé a vizsgáló bíró.

— Hogy ne ismerném? . . . Az én szegény áldott gazd' uram, Salovski.

— A kertben találták őt vérében fekvő? Mikor volt az? Hogyan jöttek a kertbe? Beszéljen el kend nekem mindent körülményesen és biztosan, a mennyire csak képes; de gondolja meg, hogy aztán minden egyes vallomását ünnepélyes esküvel kell majd megerősítenie!

Erre a béres elbeszélte körülményesen s apróra, hogyan keltette fel őket az ura, hogyan öltözködtek, s midőn a lövést hallották, hogy siettek azonnal az udvarra.

— És miért? szakítá őt félbe a bíró.

— Hát azért, mert a lövés oly közélről jött, hogy mégis akartuk tudni, hogy mi történt.

— Gondolták-e, hogy valami szerencsétlenség történt?

— Nem tudom, gondoltak-e a többiek ilyesmit; én legalább az első pillanatban azt gondoltam, hogy valaki a vadászéktől valahol közel valamit lőtt. Aztán ugyan eszembe jutott, hogy a vadászokban senki sincs most otthon, mert a vadász, a maga segédeivel, nagyobb hajtóvadászatra ment ki néhány napra.

— S akkor aztán mire gondolt?

— Azt gondoltam — — — a béresnek itt elállt a szava s zavarodottan forgatta a kalapját.

— Nos, mit gondolt? . . . Csak ki vele!

— No hiszen semmi rossz sem volt az. — Azt gondoltam, hogy hát a plébános ur valami rabló kányának kioltotta az életvilágát.

A vizsgáló bíró fülét kezdte hegyezni.

— De hogyan jött erre a gondolatra?

— Egészen egyszerűen. Tudom, hogy vadászéktől senki sincs otthon, s azért azt gondoltam, hogy csak a tisztelendő ur lőhetett.

— Különös! . . . Miért következteti ezt kend oly biztonsággal?! Hiszen talán többen is vannak a faluban, kik kányákra tudnak lőni?

— Az lehet; de senkinek sincs puskája.

— Tudja azt kend biztosan?

— Én itt születtem a faluban s itt nevelkedtem, és tudom, hogy a vadászokon kívül csak a plébánián van puska. Ha tehát a vadászokból mindnyájan hajtóvadászatra eltávoztak egy távolibb erdőrészebe, úgy csak a plébános ur lőhetett.

(Folytatása következik.)

A Reménység könyvéből.

— Mária-dalaimból. Mihályfy Ákosnak. —

I.

Ha kínzó bánat ül szivemre
S ha azt hiszem, hogy minden elveszett;
Ha már a csüggedésnek réme
Tépdeli szét minden reményemet;
Ha ajkaimnak sóhajtása
Csak fájdalomról szól s beszél nekem;
S ha szivem minden dobbanása
Csak bánatot kelt, ifju keblemen;
Reád vetem oh Szűz! tekintetem
S a szenvedés oly édes lesz nekem!

II.

Mint a gyöngy a kagyló kebléből
Csak szenvedések közt kerül elő,
Miként a bájós rózsabimbó
Csak ott fakad, hol szűrő túske nő,
S mint a virágnak életet csak
A köny ad, mit a hajnal hullatott,
S a fölmile is fájdalomban
Dalolja el a legszebb dallamot:
Legdrágább kincsem épen így szövé
Szereteted a szenvedés közé.

III.

A természetnek ébredése
Boldogsággal tölti el lelkeink,
Pedig a tavasz bája s éke
Csak hosszú tél után születhetik;
A rózsza is, hogy újra nyíljon
Elhullatgatja minden levelét,
Sötétlő éj előzi meg a
Hajnalnak is szép biboros egét:
Hogy egykor én is oly boldog legyek,
Lemondva itt most ennyit szenvedek.

IV.

Mi is e föld, csak siralomvölgy,
A hol csak bú- s bánatvirág terem,
A hol a hűség nem oly igaz,
Hol a szeretet még csak szerelem;
A hol nem értik oly híven meg
A szeretetnek epedő szavát,
A mely a szívben megszületve,
Mint a csecsemő síró hangot ad.
Csak is Te érted azt meg igazán,
Csak is Te kedves, édes szűz Anyám!

V.

S ha nincs e földön igaz hűség,
Ha nincs e földön igaz szeretet,
Ugy nincsen igaz boldogság sem;
Mert boldoggá csak szeretet tehet,
S a szívben mégis mért az égő
Vágy, melyet el nem olthat szenvedés,
Miért a vágy a boldogsáért,
Ha itt e földön csak nyomor tenyész?
Oh mert csak ott az égi bolt felett,
Terem boldogság: igaz szeretet.

VI.

Mondjátok csak, hogy örök álom,
Örök enyészet a sír s a halál,
Hogy az utolsó sohajtással
Az élet is a semmiségbe száll . . .
Mondjátok csak, de szíveteknek
Ne hallgassátok dobbanásait;
Mert annak minden dobbanása
Örök reményt és életet tanít,
És e reménynek vágya, kincse nagy;
Mert drága kincse szűz Anyám Te vagy!

VII.

A Teremtő az éjszakának
Diszkrét a csillagot rendelé
S az emberszívnek csillagául
A bölcs Teremtő a reményt tevé.

Szálljon rá bár a bú homálya,
Üljön föléje bár a fájdalom:
Oly szenvedés-köd nincs e földön,
Mely homályt fogna e szép csillagon;
Oh! mert reményünk fénylő csillaga
Te vagy, Te vagy, Te édes szűz Anya!

VIII.

Mi az emberszív? — Titkos szentély:
A Szeretet oltára van felén
S ez oltáron a Hit a szentség
S előtte örök lámpa: a Remény.
Az én szívem a Te szentélyed,
Oltára a fűi szeretet,
S a hit, mely olyan szentnek ír le,
Szentségként tölti be bús lelkemet:
De mely világos bánatült terén:
Hogy Te is szeretsz . . . a remény, remény!

Kalocsay Alán.

A kártya.

— Elbeszélés. —

Magyarítá Perger Lajos.

I.

Borongós februári nap volt, midőn halaszthatlan
ügyem érdekében egy barátomat meglátogatni s vele
értekezni, késő délután, lóháton utnak indulék. Alig
hagytam el a falut, a felhők mind sűrűbben húzódtak össze
fejem felett s a fenyegető pogány idő csakhamar sűrűn
hulló csöppekben éreztette velem haragját; de nekem
mennem kellett.

Minél tovább haladtam, annál nagyobb súlylyal
nehezedett reám mindjobban megnedvesedő köpenyem,
s annál élesebben metszette arcomat a csipős hegyi
levegő. Lovam lecsüggesztett fővel, de elég bátran hala-
dott. Eleinte megadással néztem e kellemetlen ut elébe,
de a vihar ereje mind elviselhetlenebbé, utam mind
kinosabbá lön.

Ki valaha hasonló körülmények között, kegyetlen
rosz utakon, lóháton utazott, annak lehet csak fogalma
azon örömrészetről, mely keblemet eltölté, az előttem fel-
tűnő kislelő ódon falainak láttára.

Ez ódon falakat, e nyomorult viskókat úgy tekin-
tém, mint oázt a sivatagon, mert szerénységök daczára
mindazzal kecsesgöttek, mit e körülmények között legin-
kább óhajtottam. Száraz, meleg szoba, melynek levegője
megenyhítse dermedő tagjaimat, meleg étel s ital, mely
felfrissítse véretem s végre fehér, puha ágy, melynek
párnái közé bujva kikaczagjam a viharok velem már
tehetetlen haragját; ezek képezték vágyaim netovábbját.
Vágyaim nem is maradtak pusztá fellegrákok, a mit
óhajtottam, fel is találtam. Beérve a faluba, a tisztartóilak
felé tartottam, hol szíves fogadtatásban részesültem s
élveztem mindazon kényelmeket, melyeket e vendégsze-
rető ház nyújthatott.

A tisztartó, ki vendégszerető, barátságos ember s
régí ismerősöm volt, már régóta viselé hivatalát e sze-
rény községben. Mire beértem, teljesen beesteledett. A
szobában a helybeli értelmiség tagjai, a kályha mellé
húzódván, kedélyes társalgásba voltak merülve. Én is
helyet foglaltam a kályha mellett.

Bármily kedélyes volt is a társalgás, észrevettem az öreg tisztartó arcán, hogy valami nyugtalanítja, többször hallgatózott, ha künn zörgést hallott, s nyugtalanul tekingetett az ajtóra, mintha várna valakit.

A társaság kissé elhallgatott, kiki saját gondolataiba mélyedt. — Hol lehet oly soká az a Géza? — mondá a tisztartó.

Senkisémet felelt szavaira; de a tekintetekből, melyeket a jelenlevők lopva egymással váltának, észrevettem, hogy gondolataik találkoztak.

A társaság jó kedélye mindinkább hanyatlott, hosszú szünetek szakíták meg a beszédet. Csak a tűz lobogó pattogása és a fali óra egyhangú ketyegése élénkíté a csendes némaságot.

Erős lépések zaja hallatszott a folyosón, nyulánk természetű fiatal ember, a házi gazda unokaöccsése lépett a szobába; udvariasan üdvözlőlvén a társaságot, helyet foglalt közöttünk.

A tisztartó látható hidegséggel fogadta a fiatal embert. Az ujonnan érkezett, térdeire támasztá könyökeit, arcát tenyerébe rejté s így alig lehetett őt szemügyre venni. Körülbelül huszonhárom-huszonegy éves lehetett a fiatal ember. Termete nyulánk, arcvonásai nyilak, kellemesek valának. Magas homloka, fekete szemei, s a barna arcot körülvevő teljes körszakál, nagyon férfias kinézetet kölcsönöznek neki. Szépnek mondanám őt, ha egy dolyfős, elidegenítő vonás nem zavarja kellemes vonásainak összhangzatát. Arcz kifejezése minduntalan változott. Összehuzta szemöldökeit, összeszorítá ajkait s kihívólag jártatá körül szemeit. Csakhamar, mintha ellágyultak volna idegei, félénken meredtek ki szemei s a daczos, fenyegető tekintet helyébe a bú és kínzó fájdalom kinyomata váltá föl. Belépése teljesen megzakítá a társalgást. Néha-néha igyekezett egyik-másik észrevehetőleg keresett s ép azért érdektelen kérdéssel megtörni a csendet. Kedves házigazdánk egy szót sem szólt többé.

— Kegyetlen rossz időnk van ma, — mondám, egyenesen a házi urhoz fordulva, de ő nem vette észre szavaimat.

— Ha az idő tovább is így viseli magát, — folytatám — úgy bátor leszek holnapra is igénybevenni vendégszeretetét.

— Rám nézve nagyon kellemes lesz, — mondá a háziur — de önre, kedves barátom, nem tudom kellemes lesz-e e csendes falusi élet. Tudja, hogy folynak napjaink. Napközben hivataloskodunk, s estefelé ha itt egy-két órát elbeszélgetünk, ebből áll minden szórakozásunk.

Rám nézve a legkellemesebb, a bizalmas, kedélyes társalgás; — felelém — sajnálom azonban, hogy ritkán van benne részem. Gondolom, hogy néha a kártya is csak előkerül?!

— Az soha! az én házamban nem lát kártyát — vágott szavamba hevesen a tisztartó. Megütköztem ez ingerült hangon s úgy elhallgattam, mint a tudatlanságát szégyenlő iskolás gyermek. A háziur észrevette zavaromat.

— Ne gondolja — folytatá lecsendesülve, — hogy talán különczkedésből nem tartok kártyát házamban, annak is megvan a maga oka. Én azt tartom, hogy a gazdának jó példával kell elüljárni s azért óvakodni kell

minden szenvedélytől. Nehogy talán szenvedélyemmé legyen a kártyajáték, inkább sohasem játszom. Roppant sok családnak szerencsétlenségét egyedül a kártya okozta. Igen sok értelmes ember van mégis, ki az ügyes és szenvedélyes kártyásban nem lát egyebet mint a szellemesség s élénk elme jelét. Ez állítás azonban nagyon téves. Uram, ön nem is képzeli, hány családot láttam én tönkre jutni a kártya által. De az anyagi tönkrejutás még nem a legnagyobb baj. Ma elveszíti az ember pénzét, holnap becsületét és jó hírnevét. Először tönkre jut anyagilag s aztán elvesz erkölcsileg. Hangja izgatottságtól reszketett, fájdalmasan tekintett öcsésére.

Ugy látszott, érintve érte magát a tisztartó szavai által a fiatal ember; mert boszusan emel föl fejét. Vonásain nem tetszés jele s ajkain ama gúnyos mosoly látszott, melylyel könnyelmű fiatal emberek a tapasztalt öregek tanácsait gyakran fogadni szokták. Vadul szikráztak szemei. Az ifju hév szenvedélyes haragja forrott keblében s küzdött a nagybátya iránt kötelees hála s tisztelet érzetével s már-már kitörni készült a vad indulat, rettegtevé bennünket, hogy kénytelen tanui leszünk egy kellemetlen szomorú családi jelenetnek. De mintha egy láthatatlan kéz fékezne meg őt, lecsendesült keblében a vihar s nyugodtabb arcot öltve leült, szótlánul simogatván borzas haját. Kínos volt e jelenet mindnyájunkra.

— Az igaz! — mondám én közvetítőleg — mint egy szenvedélyt sem, úgy nem lehet a kártyajáték szenvedélyét sem védelmezni; még senkit sem tett gazdaggá a kártyajáték, sőt sokakat nyomorba döntött.

— Nyomorba és a sírba! — erősíté elkeseredett hangon a házi ur.

— Persze?! Talán még a sírba is vihet valakit a kártya! — mormogá gúnyosan a fiatal ember.

A tisztartó figyelmét nem kerülték ki e szavak. Arcza hirtelen kipirult, de ő nemes mérséklettel erőt vett magán s mérsékelt, de nem minden izgatottságtól ment hangon mondá:

— Persze! Te nem tudod elgondolni, hogy vihet valakit a kártya a sírba! Saját tapasztalásomból ismerék egy igen szomorú esetet. El is mondhatom, ha tetszik, tanulhat belőle mindenki. A fiatal ember vállat vontott e szavakra, s mellén keresztbe fonta karjait, s szomszédja mellé húzódott nagybátyja tekintete elől. A többiek félre tévén pipáikat, várakozó figyelemmel néztek a háziurra.

(Folytatása következik.)

TÁRCSA.

Budapest multjából.

Keresztények Aquincumban. *)

Némethy Lajos-tól.

Habár Aquincum talajából mindeddig sem keresztény sír-irat, sem más olyasmi ki nem ásott, mi közvetlenül bizonyítaná, miszerint a keresztény vallást Aquincum lakói felvették és követték, mégis több körülményt egybevetve, elvitázhatatlanul bebizo-

*) A budapesti (pesti) kath. legényegyletben f. é. április 22-én tartott előadás tárgya.

nyítható az, hogy ott nemcsak voltak keresztények, de a lakosság nagy része felvette a keresztény vallást.

Vajjon a keresztény hitnek hírnökei mindjárt a vallás első éveiben jöttek-e Aquincumig, meghatározni nem tudjuk; de az bizonyos, hogy Pannoniába a hetvenkét tanítvány egyike, sz. Andronik, társával, Juniával, elhatolt. Sz. Andronik és társa egykor Rómában sz. Pállal együtt valának betömlőcözve. Erre emlékezve üdvözi őket az apostol a rómaiakhoz intézett levelében (16, 7). Sz. Andronik utóbb Pannonia püspöke lön. Így tehát bizonyos, hogy a kereszténység magva már az első században itt el lön vetve, és e mustár-magból, ugy mint mindenütt, itt is terebelyes fa fejlődött, mely kivált a IV. században nagy bőséggben gyümölcsözött.

Fordítsuk figyelmünket először is Syrmium, a mai Szerém-ség felé. Itt a vértanuk egész seregével találkozunk már a III-dik század végével és a IV. elejével. A Bollandisták, ezen szorgalmas felkutatói a szentek életadatainak, 195-öt említene, kik közül 39-et meg is neveznek. Ezek közül többnek vértanúsága mellett, a Stridonból, mai Muraköz-ből származott sz. Jeromos is kezeskedik.

De ha széttekintünk egész Pannonián, akkor minden irányban szemlélhetjük a vértanuk dusan fejlődő pálmáját. Cibaleban, a mai Eszék és Mitrovicza között; Sabariában, a mai Szombathelyen; Singidunumban, a mai Végzendrón; Sisciában, a mai Sziszeken s Pannonia több meg nem nevezett helyén, sőt Daciában is párolgott a vértanuknak hősiességgel kiöntött vére, kik egynémelyikének nemcsak nevét tudjuk, de vértanúságának története is ismeretes előttünk. A feljegyzett adatokat egybevetve, mondhatjuk, miszerint biztos adataink vannak, hogy a III. és IV. században harmadfél száz vértanu Pannonia földén nyerte el vértanúsága pálmáját.

Ha Pannonia ily sok vértanut tud felmutatni, bizonyára már korábban szerveződött itt a keresztény egyháznak isteni intézménye. Kellett, hogy alakultak volt püspökségek, melyekben apostoli szellemű férfiak működtek. Erre nemcsak következtethetünk, hanem a vértanuk aktáiból néhány püspöknek nevét is felmutathatjuk, kik szintén mint hősök, példát adva övéiknek, vértanúságot tettek Krisztus tanaért. Ezek elseje a III. század közepe táján apostolkodó sz. Özséb cibalei püspök. A IV. század elejéről feljegyezve találjuk sz. Ireneus szörémi, sz. Quirin sziszei, sz. Nicetas daciai és sz. Laurian pannoniai püspököket. Később mindig több és több püspöknek nevével találkozunk, mert folyton új püspöki megyék is támadtak. Sőt feljegyezve találjuk a történelem lapjain, hogy a IV. században az Arian-féle tévtan terjesztésében a pannoniai püspökök tekintélyes szerepet is viseltek. Ép ugy őszinte örömünkre azt is feljegyezve találjuk, hogy az igaz hit két kiváló oszlopa: sz. Jeromos és sz. Márton pannoniai születésűek valának. Előbbi Stridonban, állítólag a mai Muraközben, utóbbi Sabariában, a mai Szombathelyen született. Ily számos vértanu, ennyire szervezett hierarchia, a sok püspökkel, e jeles nagytudományú férfiak, feltételezik, hogy Pannoniában nemcsak gyéren elvétve, hanem nagy számban általánosn elterjedve volt legyen ez időben a keresztény vallás.

Ha tovább kutatunk, a keresztény vallásnak azon korból még most is fenmaradt emlékeire találunk. Megtaláljuk Pécssett a világszerte nevezetessé vált földalatti temető-kápolnát, mely »cubiculum« név alatt lett ismeretessé. Ennek építészeti módja, fal-festvényei hasonlítanak a Róma környékén található őskeresztény sírkamarákéhoz. Ily festvényű sírkamara vagy földalatti imahely több is volt Pannoniában, erre mutat azon körülmény, hogy Szombathelyen, a hol, mint látni fogjuk, szintén több keresztény emlék

fedeztetett fel, Rómából oda utazott festők tartózkodtak, kik két elhalt társuknak ugyanott feliratos sírkövet készítetttek.

Azonban nem csupán ezen keresztény római festők siriratai maradtak fel reánk ezen időből, hanem számos ily sírkövet birunk, különösen sz. Márton szülővárosából, Sabariából. Ezek keresztények sírköveinek bizonyulnak nemcsak a szöveg értelméből, hanem többnyire ama csalhatlan jelvény által, mely rajtok találtatik és Krisztus monogramjának nevezetik. All pedig ezen monogramma két összetett görög betűből. Az X-ből, mely Ch-nak, a P-ből, mely R-nek olvasandó és a Ch r istus szó két első betűjét képezi. Alakja ✠ Ezen jel a pécsi földalatti sírkamrában is látható és előfordul más, az őskeresztényekről reánk maradt tárgyakon, például ama cserépmécsen, mely a Nemzeti Muzeumban őriztetik. Sőt két darab ily monogram bronzból készítve szintén őriztetik a Nemz. Muzeumban, melyek, habár lehelhelyeik nem ismeretesek, Pannonia talajából kerültek ki.

Az őskeresztény régiségek közül okvetlen legkitünőbb a szegszárdi áldozó üvegesése, melynek felirata és a rajta ábrázolt halak kétségtelessé teszik, hogy az Ur sz. vére számára készült áldozató kehely volt. És bizonyos az is, hogy a kinek sírjában az találtatik, annak kereszténynek kellett lennie. E csésze a többi tárgyakkal, melyek ugyanazon fehér márvány koporsóban találtattak, a Nemzeti Muzeumban őriztetnek.

Ezeket előrebocsátva, azon következtetésre kell jönnünk, hogy ha mindkét Pannoniában, mindenféle keresztényeknek nyomára akadunk, akkor lehetetlen, hogy a tartomány egyik főhelyén, Aquincumban nem lettek volna keresztények. A hol, mint láttuk, a közlekedés egyik főpontja volt, a hová a jeles fürdők miatt az idegenek is összesereglettek, stb. Sőt mi több, méltán feltehetjük azt is, hogy Aquincumban, mint főhelyen, a keresztények püspökkel is bírtak, ki a IV. században valószínűleg arianus volt, mivel Sulpicius Severus keresztény történetíró feljegyzé, hogy mindkét Pannonia püspökei majdnem mindnyájan Arius vallását követték.

(Vége köv.)

Keresztény lakodalom Chinában.

Dangy, hitküldér Kelet-Szucsuenben Chinában, leírja a »Die Katholischen Missionen« című lapban, hogyan kötik a kath. hitujoncok Chinában a házasságot. Természetesen, mond, dob- és trombitaszónak, mint egyetlen chinai ünnepélyességnél, ugy a házasságkötésnél sem szabad hiányoznia, magától értetik, ehhez járulnak még a czimbalom, tamtam és lövöldözések. A mi hitujoncaink azonban különösen buzgó ima és a teljes magába-szállás tényének fölkeltése által készülnek elő a házasságkötésre. Az esküvő napján a menyasszonyt piros hordszéken a vőlegény lakására viszik; ünnepélyes menetben viszik utána hozományát, a ruhákat, edényeket, butorokat, ágyneműt stb. A vőlegény házában a család, melynek a menyasszony immár tagjává lesz, ünnepi öltözetben, az oltár előtt áll, mely számos gyertyával és képekkel van földiszítve; a nők jobbról, a férfiak balról állanak. A két legközelebbi rokon kinyitja a hordszék ajtait s a menyasszonyt a terem közepére vezetik, mialatt a zene játszik s az ara igyekszik fátyollal betakart fejét minél mélyebben lehajtani, hogy arczát ne láthassák. A szertartás-mester azután így szól:

»A fiatal pár lépjen a terem közepére s imádkozzék Istenhez.«

Egy második így kiált föl:

»Hajtsátok meg magatokat. Térdeljetek le. Imádkozzatok az egyetlen igaz Urhoz és Istenhez. Hajtsátok le homloktokat egész

a porig; imádkozatok a Szentháromsághoz. Olvassák föl az egybekelés formulárja.

Erre azután fenhangon és érthetően fölolvassák a következő szöveget: »... hó... napján, Kvangsu császár uralkodása alatt, jelenti az Atya, Fiu és Szentlélek legszentebb Háromságának, a mindenható Istennek jelenlétében, ki tiszta szellem és az eget, földet, az embereket s minden dolgot semmiből teremtette, ki az első emberek teremtésekor a házasságot az öt rokonsági fokozat elsejévé tette s a mi Urunk Jézus Krisztus által a szentség méltóságára emelte, mely a Megváltónak egyházához való csodálatos szeretetét fejezi ki, — bátorodom jelteni, hogy N. N. az N. N. családból való N. N.-t. jogszerűen eljegyezte, s bátorodom hirdetni, hogy mindketten ma, egybekelésök napján, Isten színe előtt egy szívvel és egy lélekkel, őszintén óhajtják, hogy halálukig mint férj és nő egyesüljenek. Térden állva kérjük a Mindenhatót, hogy az ő akaratukat erősítse és áldja meg, adjon nekik boldogságot, békét s engedelmisséget az ő törvényei iránt, hogy egykoron az örökkévalóságban magasztalják. Amen.«

»Alljatok föl!« kiáltja azután a szertartásmester. »Az egybekeltek forduljanak egymás felé s a házassági eskübe való beleegyezésük jeléül üdvözléjk egymást!«

A férfi meghajtja magát, kezeit mellén összekulcsolja, fel-emeli egészen a szeméig, ezután leereszti egészen két oldalára; a nő szintén meghajtja magát, kezeit mellén keresztbe teszi, kissé ide-oda mozgatja s azután leereszti. Így üdvözléjk egymást a chinaiak s így fejezik ki a házasságnál is beleegyezésüket. Erre valamennyi jelenlévő ismét az oltár felé fordul, egy imát énekelnek a Szentháromsághoz, elmondják a Hiszekegyet, utána a 127. zsol-tárt: »Boldogok mindnyájan, kik az Urat félik, kik az ő utaim járnak. Mivel kezeid munkáját eszed, boldog vagy, és jól lesz dolgod. Feleséged, mint a termékeny szőlőt, házad falai között; fiaid, mint az olajfa sarjadékai, asztalod körül. Ime így áldatik meg az ember, ki az Urat féli. Áldjon meg téged az Ur Sionból, és lássad Jeruzsálem javait életed minden napjaiban; és lássad fiaidnak fiait és békeséget Izraelen.« Végül mindnyájan Jézus öt szent sebhelyéhez könyörögnek.

Ezzel a vallási ünnepély be van fejezve. Ezután a férj a férfiakkal és a nő a nőkkel nászlakomához ülnek. A zene e közben játszik: tánczról azonban szó sincs; ez nehezőkre is esnek a megnyomorított lábú chinai nőknek.

Igy szokták a keresztények azon helységekben, melyeket a hitküldér nem látogathat meg, az esküvőt tartani. (Tudvalevőleg az egyház megengedi Chinában a házasság ily alakban való megkötését.) Midőn azután később ismét hitküldér jő a községbe, misét mond az új házások részére s utólagosan rájuk adja a házassági áldást, azonban nem vesz tőlök újabb eskütételt. Ujabb időben azonban, hála Istennek, oly számos hitküldér működik már Chinában, hogy a házasságot majdnem minden egyes esetben már a hitküldérek személyesen megáldhatják.

RÖVID HIREK.

A királyi család. Ő cs. és kir. felségeik, a trónörökös és trónörökösne, mint a hivatalos lap jelenti, nyári tartózkodásra, f. hó 12-ikén Laxenburgba érkeztek. A trónörökösne ő felsége kitünő egészségnek örvend s augusztus hó folyamán ugy felséges uralkodóházunk, mint az osztrák-magyar monarchia összes népei által örömmel üdvözölt családi esemény várható.

* **A király-hymnus** szövegére az országos daláregyesület választmánya kihirdette a pályázatot. Kívántatik, hogy a költe-

mény magyar versmértékű legyen, strófa-alakban s négy-nél kevesebb, hatnál több versszakra ne terjedjen. Az egyes versszakok nyolcz sornál többre nem terjedhetnek, a sorok pedig 6—12 szótag közt váltakozhatnak. A jutalom száz darab cs. és kir. arany s a pályaművek, idegen kézzel írva s a szokásos jeligével ellátva f. évi június 20-ig küldendők idősb Ábrányi Kornél daláregyesületi titkárhoz. Az egyesület által fölkérendő bíráló-bizottság tagjainak nevét a pályaműnek beérkezése után fogják közhírré tenni.

* **Egyházi kinevezés és kitüntetések.** Jaeger Ádám püspöki alapítvány-kanonok és püspöki titkár a csanádi székes-egyházi káptalan kanonokjává neveztetett ki. — Bogisich Mihály budavári plébános a szent Pátról nevezett herpelyi címz. prépostsággal. Molnár János révkomáromi plébános pedig az egedi címz. apátsággal lettek kitüntetve.

* **A budapesti egyetem** újjáalakításának 103-ik évfordulóját f. hó 12-ikén ülte meg. Az egyetemi templomban a szent misét Márkus Gyula apátkanonok, seminariumi igazgató tartotta. Az isteni tisztelet után a tanári kar s az egyetemi hallgatók az egyetem-épület dísztermében gyültek egybe. Jendrassik Jenő dékán nyitotta meg az ünnepélyt s beszédében az exact vizsgálati rendszert fejtegette, utalva a vallás-erkölcsi nevelés fontosságára. Ezután kihirdették az egyetemi pályázatok eredményét. A hitudományi karban jutalmakat nyertek: Teszelszky József, Sankovics Bertalan, Csernei Gáspár; Francisci Lajos dolgozatát dicsérettel tüntették ki. A jog- és államtudományi karnál jutalmadját nyertek Messinger Simon, Bihari Mór, Pickler Gyula és Fodor Ármin; az orvostudományinál: Kis István, Berceller Imre, Nagy Ferencz és Roxer Gyula, továbbá ifju Apáthy István; a bölcsészettudományinál: Berkési István középiskolai tanár, Vohradnik Károly, Bobók József és Zindl Béla, Zuckel Gyula, Turi József, Pruzsinszky János, Steinherz Jakab, továbbá ifj. Apáthy István.

* **Pünkösdi ünnepére** ritkán van oly gyönyörű idő, melynek az idén örvendhettünk. Felhőtlen, szép, meleg napok s ezért mig délelőtt a templomokba sietett mindenki, hogy jelen lehessen az isteni tiszteleten, délután seregestől tódult ki az egész főváros lakossága a városerdőbe és a hegyekbe, élvezni a jó, éltető tavaszi levegőt.

* **Halálozás.** Fekete Mátyás egri székesegyházi címzetes kanonok, megyei Nesztor, rakamazi kerületi rendszerinti alesperes és rakamazi plébános, folyó évi május 9-én, a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után, élete 82-ik, papságának 59-ik évében végelgyengülés következtében jobblétre szenderült. Hült tetemei folyó hó 11-én tétettek örök nyugalomra. Béke hamvaira.

* **Hány lelke van egy ó-katholikusnak,** kérdi a »Germania« s a következő esetet beszéli el: A mannheimi ó-kath. hitközség évi jelentése szerint, mult évben abba 16 tag lépett be — 34 lélekkel. — **Magyar hittérítő az indiánok közt.** Pacséri Kanovics Géza magyar szerzetes mint kath. hittérítő működik a dakota-indiánok között Amerikában. — **A tengeri szerencsétlenségek** statisztikája szerint, folyó évi márczius havában 125 vitorlás hajó és 25 gőzös veszett a hullámok közé.

IRODALOM.

— **Irodalmi jelentés** egy nőzárda és egy templom javára kiadott művekről, melyek alulírottaknál kaphatók: 1. Emlékkönyv a lourdesi magyar zarándoklatról. Ára 2 frt o. é. vagy 10 intentio elvállalása. 29 ívből álló terjedelmes mű, mely a világhírű kegyhelyet s a lourdesi magyar zászlóünnepélyt teljes fényében állítja az olvasó elé. A kritika nyilatkozata szerint »Szűz

Mária és Magyarország» feliratu czikke maradandó becsü. E műnek olvasása, paptársaink nyilatkozata szerint, egyes világiakat, kik régen nem gyóntak, annyira meghatott, hogy ennek folytán sz. gyónáshoz és áldozáshoz járultak. E művet tartalmánál fogva minden önérzetes magyar nagy szívbéli örömmel olvashatja. 2. Szenvédéshelyek. Elmélkedések hitszónokok, kath. családok számára. Ára 80 kr., vagy 4 int. II-ik kiadás. Bőjti időszakra a Szentföldre zárandoklóknak felette alkalmas olvasmány. 3. Szt. József tisztelete. Ima-könyv a kath. nép számára. II-ik kiadás sajtó alatt. Sz. József tisztelőinek kedvelt imakönyve. 4. Szellemi Fegyver. Missiobeszédek. Ára 1 frt. 5. Loreto, vagyis szüz Mária háza Loreto-ban. Érdekes legkivált azokra nézve, kik Rómába készülnek. Az örökvárosba menni és a nazarethi házat Loreto-ban meg nem látogatni nagy hiba volna. 6. Paray-le-Monial. Jézus legszentebb szíve tiszteletére vonatkozó jelentések. III-ik képekkel díszített kiadás. Az édes Jézus legszentebb szíve szeretőinek kiváló figyelmökbe ajánljuk. 7. Lourdes vagyis Én vagyok a Szeplőtelen Fogantatás. III-ik kiadás. A lourdesi szeplőtelen szent Szüz varázsa teszi, hogy e füzetke közel 3 ezer példányban elkelt. 8. Nagy Mária-Czell, vagyis Nagy Lajos magyar király győzelme. II-ik kiadás. Szüz Mária tiszteletére lelkesítő könyvecske. 9. Assisi sz. Ferecz viselt dolgai. Ő szentsége XIII-ik Leo sz. Ferecz II-ik rendjének terjesztésére vonatkozó intenióját magában foglalja. 10. Peiremal lourdesi plébános. Lasserre nyomán egy plébánostól. II-ik kiadás. 11. Bucsusok könyve. Szüz Mária kegyhelyeit látogatók kézikönyve. 12. Róma, vagyis az örökváros nevezetességei, most jelent meg. A Rómába zárandoklóknak hasznos szolgálatot tesz. Ezen füzetek ára az 5-iktől kezdve példányonki 25 kr., bérmentve 30 kr., vagy két példány 3 int. elvállalása. 13. Szüz Mária nagy képes naptára. ára 40 kr., vagy 2 intenió. E kettős sz. célra kiadott művek az 1. 4. 10-ik kivételével mind a jó magyar kath. nép számára irvák a lelkészkező hitbuzgó kath. magyar papság tartalmuk- s olcsóságuknál fogva, próbatét alkalmával az iskolásoknak, vagy a népközt való kiosztásra előnyösen használhatja. Vajdits Gyula szakadathi pl. u. p. Hidegkut, Gyöng (Tolna megye) Szemenyei Mihály regölyi plébános. Posta helyben.

— Barabás István vasvári kath. népiskolai főtanító és kántor előfizetést nyit általa kiadandó kath. szertartásu temetési zsebkönyvre következő tartalommal: I. Öreg halottak temetése. II. Kis halottak temetése (öti csoportban.) III. Bucsuzatók rendkívüli alkalmakra. IV. Gyászénekek három teljes halottas misére. V. Libera (magyarul és latinul.) VI. Halottak estéje, Halottas litánia és imádságok. VII. Általános naptár. VIII. Az ezen zsebkönyvre előfizető kartársak névjegyzéke. IX. Rovatozott üres lapok a megholtak bejegyzésére és nyilvántartására. X. Üres lapok netáni énekjegyzésekre. — A zsebkönyv ára csak 1 frt 60 kr. Az előfizetési pénz vagy az előjegyzés május végeig beküldendő a kiadóhoz Vasvárra. Tiz, egyszerre megrendelt példányra egy tiszteletpéldány jár.

— Előfizetési felhívás Bougaud Emil orleans-i püspöki helynök „A kereszténység és korunk“ cz. műve 1. kötetének második kiadására. Még első kiadásában sem jelent meg egészen e mű ezer példányban közrebocsátott első kötete immár elfogyott. Az I. kötet második kiadása f. hó végén jelenik meg. Előfizetési és megrendelési ára 1 frt 50 kr. Bolti ára 2 frt lesz. A II. és III. kötet első kiadása 1 frt 50 kr-ával még kapható. Ezeknek második kiadása nemsokára követni fogja az elsőét. Mindennemű megrendelést Spett Gyula szentszéki jegyzőhöz kérünk intézni N.-Váradra. Táblák 70 kr-ával rendelhető Gyagyovszky

Károly nvárad-i könyvkötőnél. Nagyvárad, 1883. május 3. Dobos Lajos és Szentannai (Spett) Gyula l. sz. n.-várad-megyeyi áldozárok.

— Tóth Mike, Jézus társaságának tagja, »Virágcsokor a kath. gyermekkertből« czim alatt Hattler »Kindergarten«-ja nyomán, mely egy év alatt több kiadásban jelent meg, jutalomkönyvet ad ki gyermekek számára, melyet a felserdült ifjúság is bizonyára nagy lelki élvezettel és haszonnal fog olvasni. Célja az volt, hogy a gyermekeknek oly olvasmányt nyújtson, mely nemcsak felfogásukhoz mért és kellemes legyen, hanem egyszersmind a vallásos érzelmet bennök gerjeszse és ápolja. Midőn e tervvel foglalkozott és Ri... barátját egy év óta arra serkentette, hogy szemelje ki a szentek életéből azon jellemvonásokat, melyek gyermekeikből fölemeltetnek, — megjelent Hattler fönemlített műve s ennek nyomán írta ő a magyar »Virágcsokor«-t. A május utolsó napjaiban okvetlenül megjelenő díszes kiállítású könyv, számos képpel, körülbelül 14 ivnyi lesz. Előfizetési ára fűzve 50 kr; félvászonba kötve 60 kr; aranyfűzőtű díszes vászonkötésben 80 kr; bolti ára drágább lesz. Gyűjtők 10 péld. után egy-egy tisztelet-példányt kapnak. A megrendelések Kalocsára küldendők. Melegen ajánljuk a szülők és gyermekbarátok pártolásába.

— A kath. egyház isteni szervezete. A bpesti m. k. e. hittud. karától dicséretet nyert mű. Irta Dr. Bitá Dezső pannonhalmi sz. b. r. áldozár, egyet. ny. r. tanár. Budapest, 1883. 473 l. Ára 2 frt. Kapható a szerzőnél (IV. Várház körút 4 sz.) Az anyaszentegyház ellenségei és a hithideg katolikusok száma napjainkban azért szaporodik, mert legtöbben a kath. vallás igazságait nem ismerik. »Ha egész teljében ismernék és felfognák ellenségeink hitünk fenségét, mindnyájan megtérnének« — mondja Rész, tudós püspök. Jelen munkának ez a célja. A nagy tudomány és hittani téren kiválón jelesnek ismert szerző nemcsak kellő apparatussal tör ezen cél felé, hanem művének gondos kidolgozása, tudományos s mindamelllett világos és szabatos előadása, mindenek felett pedig fényes dialektikájával tűnik ki. A legmelegebben ajánljuk e munkát t. olvasóink, kiváltképen pedig a világiak pártfogásába. (M.)

— Hansen V. A papi életszentség sz. Péter, az apostolok és a papok fejedelmének erényeiben feltüntetve. Magyarul kiadta egy györmegyei pap. Győr. 1883. 285 l. Ára 1 ft. Kapható Győrött Klenka Ferencz könyvkereskedésében. Igen hasznos és kedves munka, mely az egyháziak benső megszentelésének fejlesztésére szolgál. Az egyes elmélkedések szívhöz szólók s nem maradnak hatástalanok. A fordítónak őszinte szívből gratulálunk. Csak minél többet az ilyen művekből, — mert mindenkor, de most különösen szükségünk van Krisztus lelketől áthatott jó papokra. Ajánljuk paptársaink figyelmébe. (M.)

MINDENFÉLE.

Péter bemutatja anyósát Józsi barátjának.

— Nagyon örülök, mond Józsi udvariasan.

— Hm, ha az ő anyósa lenne, én is örülnék. — mormogja magában Péter.

* * *

Az antiquariusnál.

— Ime egy pár pisztoly, mely egykor a nagy Rolandé volt, ki a törökök által Roncesvallesnál megöletett.

— De hiszen pisztolyok még akkor nem is voltak, veti ellen a ritkaságkedvelő.

— Ép azért oly nagy ritkaság ez a pár pisztoly, mond az antiquarius.

Gyermeki őszinteség.

— Apácskám, vegyen nekem egy szép szürke lovat, hogy lovagolhassak, kéri atyját az alig nyolcz éves Pistike.

— Erre nincs pénzem, fiacskám. De ha szorgalmasan fogsz tanulni, derék ember lesz belőled s szép jövedelmed lesz, akkor majd magad vehetsz magadnak egy szürkét, felel az apa.

— Apácskám, maga ugy-e nem tanult szorgalmasan? jegyzi meg Pistike.

Két jó barát találkozik.

— Tizenkét éve már, hogy nem láttalak. S ezen idő alatt, mondhatom, nagy hasznodra megváltoztál.

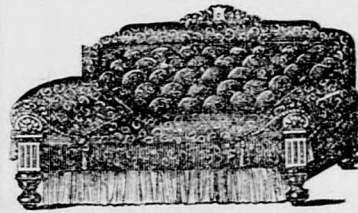
— Hasznomra, hogyan?

— Nos, a mint látom, most már nincs szükségem rá, hogy a hajadat nyírasd.

Budapesti butor-ipartársulat

Budapest, Erzsébet-tér 1. sz.

Miután mindent magunk saját műhelyeinkben készítünk el a legjobb anyagból, annál fogva azon helyzetben vagyunk, hogy igen tisztelt megbízóinknak a lehető legjutányosabb árakat engedhetünk, saját gyártmányunk mellett a szilárd és legtartósabb munkáért tökéletes jótállást vállalhatunk, melyet ugyan már számos éveken át fennálló jó hírnevünk is nyújt. Egyszermind bátorodunk az igen tisztelt közönséget, mindennemű **asztalos, kárpitos és esztergályos butorainkat** a leg-egyszerűbbtől a legfinomabbig legdu-abb választékot nyújtó raktarának szives megtekintésére felkérni, egyszerismint készek vagyunk árkiszámítások, összeállítások, szövetminta s berendezésekkel nagyrédemű megbízóink szives tájékoztatása végett szolgálni.

Eladás készpénz fizetés mellett.

2 ruhaszekrény, fény. diófa 30 frtól felj.
1 salon asztal >> 12 >>
1 kredenz >> 22 >>
1 pamlag, 2 nagy- és kis támlány 70 >>
1 pamlag, 2 nagy támlány, és 4 szék 55 >>
1 pamlag, 6 szék 40 >>

A garnitúrák kívánatra juttat szövet, rips, krep, gobelin, selyem, atlas, brokat, boures, bársony, klotall vonatkozó be.
A legfinomabb háló- és ebédlőtermi butorzatok tölgyfa vagy diófaból, mint szintén Bonle butorzatok is a legnagyobb választékban. — Képekkel ellátott árjegyzékeinket megküldjük ingyen és bérmentve. — Vidéki megrendelések 10%-li előleg mellett pontosan teljesítetnek. — Csomagolási díj 4%-li.

HUNGÁRIAKAVÉ SZALÁDY

Egészségeseknek úgy mint betegeknek egyaránt legjobb s legolcsóbb kávé- és gyógy-kávé, mely azon előnnyel bír a számos kávé felett, hogy ez kedvezően összehállított alkotásainál fogva esedekhatással bír, s fej-, gyomor-, ideg és szívbetegségekben legbiztosabb gyógyulást eredményez.

Egy kilo (2 font) 1 frt 20 kr.
Ismét-eladókak megfelelő engedély.

Kapható 1/4, 1/2 és 1 kilo dobozokban a feltaláló Szalády Antalnál Budapest, Sugárút 100 és következő fűszerkereskedőknel: **Emmerling és Rabsoch** Koronahereczeg-utca, **Gyarmathy G.** Kálvintér, **Guszmán és Mauthner** Zsibárus-utca, **Halbauer testvérek** Király-utca, **Mészáros Miklós** Nádor-utca, **Szakai László** Főut., **Friedrich Karoly** Buda, Főutca 49. sz.

— **Vidéken minden nevezetesebb fűszerkereskedésben.** — Megrendelhető s elszállítható bármely vidékre postán utánvétellel.

Programmok és orvosi bizonyítványok kívánatra bérmentve megküldetnek. (7-10)

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek-gyára, harang- és ércöntőde,

Budapest, Rottenbiller-utca 66. szám,

ajánlja a magas episcopatus, egyházatyák és gondnokoknak rég fennálló és legujabban a korszellem igényeinek mindenképen megfelelőleg berendezett, hazánk legnagyobb

harangöntődjét

jó csengésű, zenészi összhangu harang-csoportok és egyes harangok készítésére legfinomabb ércből.

Különösen figyelmet, a magas korománg által szabadalmazott vaskoronáira, és minden dörszőléstől ment tengelygyáira, melyek által a harangok forgathatók, ennélfogva a megrepedés-től óva vannak, könnyen lödithatók, a haranglábat nem rázkódtatják, egyszerismind a hang teljes kiterjedését, mélységét és a torony szilárdságát lehetősitik.

Költségvetések és képes árlapok kívánatra díjmentesen küldetnek.

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Ágoston Antal.**

Budapest, 1883. Nyomatott az Athenaeum r. társ. nyomdájában (Ferencziek-tere Athenaeum-épület).